

50108203 : สาขาวิชามานุษยวิทยา

คำสำคัญ : กลุ่มชาติพันธุ์มอแกน วาทกรรมการพัฒนา อัตลักษณ์

ธีรศักดิ์ สุขสันติกมล : ผลกระทบของการพัฒนาภายหลังเหตุการณ์สึนามิ พ.ศ.2547 ต่อการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์มอแกนบ้านเกาะเหลาหน้านอก จังหวัดระนอง. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร.มณีวรรณ ผิวนิยม. 216 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์มอแกนบ้านเกาะเหลาหน้านอกตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2554) และศึกษาแนวทางการพัฒนาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากหน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคเอกชนภายหลังเหตุการณ์สึนามิ ปี พ.ศ. 2547 ที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์มอแกน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางมานุษยวิทยาในการศึกษา ซึ่งมีแนวคิดวาทกรรมการพัฒนาและความเป็นชาติพันธุ์เป็นกรอบในการวิเคราะห์ โดยเก็บข้อมูลจาก 4 กลุ่มด้วยกันคือ กลุ่มมอแกนบ้านเกาะเหลาหน้านอก หน่วยงานภาครัฐในจังหวัดระนอง องค์กรภาคเอกชนที่ทำงานในพื้นที่เกาะเหลา และคนไทยในเมืองระนอง

ผลการศึกษาวิเคราะห์พบว่า การปฏิบัติงานเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาชุมชนมอแกนของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนมีทั้งที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับภาระงานรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานองค์กร ซึ่งได้สร้างชุดวาทกรรมการพัฒนาขึ้นมาในลักษณะของ “วาทกรรมในการพยายามควบคุมชีวิตชาวมอแกน” แบบครบวงจร โดยก่อนสึนามิภาครัฐได้ช่วยเหลือเพื่อหลักมนุษยธรรมเป็นหลัก ต่อมาหลังเหตุการณ์สึนามิได้มีแรงผลักดันนโยบายมากขึ้นก็พยายามสร้างความเป็นพวกเดียวกันด้วยนโยบายฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเล ส่วนองค์กรพัฒนาเอกชนได้สร้างความชอบธรรมใน “ความเป็นอื่น” ต่อชาวมอแกน มีการเน้นย้ำอัตลักษณ์ความเป็นมอแกนด้วยภาพลักษณ์ของชนด้อยพัฒนา ขาดโอกาสทางสังคม ซึ่งชาวมอแกนได้สวมอัตลักษณ์นี้มาตั้งแต่อดีตกาล และยังยอมรับและรู้สึกดีต่อกว่าในระบบความสัมพันธ์เชิงอำนาจกับบุคคลคนภายนอก

อย่างไรก็ตาม ประสบการณ์หลังสึนามิทำให้ชาวมอแกนกลับรู้สึกมีสิทธิมีเสียงและกล้าแสดงออกมากขึ้น โดยมีสิทธิที่จะเลือกรับหรือไม่รับชุดวาทกรรมการพัฒนาเหล่านั้น ขึ้นอยู่กับว่าสิ่งใหม่ที่เข้ามามีความหมายกับตนเองมากน้อยเพียงใด ซึ่งส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของชาวมอแกนในแต่ละช่วงวัย อันมีผลต่อระบบคิดและสำนึกในการมองตนเองของชาวมอแกนด้วย

ภาควิชามานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2553

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

50108203 : MAJOR : ANTHROPOLOGY

KEY WORD : MOKEN'S ETHNIC GROUP, DISCOURSE OF DEVELOPMENT, IDENTITY

TEERASAK SUKHSANTIKAMOL : THE IMPACT OF DEVELOPMENT AFTER THE
2004 TSUNAMI ON THE CHANGING ETHNIC IDENTITY OF THE MOKEN'S AT BAN KAWLAO-
NANOK, RANONG PROVINCE. THESIS ADVISOR : ASST.PROF.MANEEWAN PEWNIM, Ph.D.
216 pp.

This thesis aims to study history of the Mokens and impacts of development after Tsunami 2004 from governmental and private organizations on change of the Mokens identity at Ban Kawlao-Nanok, Ranong province. Research methodology is an anthropological approach. This study also applied theories, Discourse of Development and Ethnicity, as concept for analysis in four aspects of social relations: the Mokens at Ban Kawlao-Nanok, the governmental organizations in Ranong province, the private organizations to practice at Ban Kawlao-Nanok, and Thais in Ranong town.

This study found that the development of governmental and private organizations had similarity and difference in some aspects depending on their responsibilities. These organizations constructed totally discourse of development to control the Mokens life. Before Tsunami 2004, the governmental organizations implemented the Mokens on the human right, and then after the Tsunami 2004, they implemented on socio-cultural revitalization of the Mokens and assimilation them into Thai state. In the same ways, the private organizations tried to label the Mokens as the otherness by considering them as under-developing people and lack of social opportunities.

After the Tsunami 2004, however, the Mokens have concerned on their right and dignity. Besides, they have right to decision set of discourses of development depending on their meanings. This situation brings about adaptation of the Mokens identities of each age, relating to thinking system and self-awareness.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือของ ผศ.ดร.มณีวรรณ ผิวนิม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ อ.พุด วัระประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (ในทางปฏิบัติ) ผู้ซึ่งให้คำปรึกษา ตรวจสอบงานวิทยานิพนธ์ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนเป็นอย่างมาก และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูล จนกระทั่งสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ถึงแม้ว่าท่าน อ.พุด จะไม่มีชื่อปรากฏอยู่ในฐานะของอาจารย์ที่ปรึกษาหรือกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ด้วยกฎระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาก็ตาม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่งมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ อ.ดร.ประสิทธิ์ เอื้อตระกูลวิทย์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อ.ดร.นฤมล อรุโณทัย ที่ให้ความกรุณาในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อเพิ่มเติมข้อมูลของงานวิทยานิพนธ์ให้มีความละเอียดสมบูรณ์มากที่สุด

กราบขอบพระคุณ ศ.ปราณี วงษ์เทศ อ.พุด วัระประเสริฐ ผศ.ดร.มณีวรรณ ผิวนิม อ.ธัญธิรา ยิ้มอานวย และ ผศ.ดร.เอกรินทร์ พึ่งประชา ผู้ซึ่งบ่มเพาะความรู้ทางมานุษยวิทยาให้กับผู้วิจัยจนสามารถนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย และเปิดโลกทัศน์เพื่อการทำความเข้าใจตนเอง และชีวิตทางสังคมให้มีความลุ่มลึกและรอบด้านมากยิ่งขึ้น รวมถึงคณาจารย์ภาควิชามานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยศิลปากรด้วยเช่นกัน

ขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลทั้งในส่วนของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนทุกท่าน ที่เสียสละเวลาอันมีค่าและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างมากต่อการศึกษา และกลุ่มบุคคลสำคัญที่ขาดไม่ได้คือ กลุ่มพี่น้องชาวมอแกนบ้านเกาะเหลาหน้านอกทุกท่าน ซึ่งเป็นกลุ่มกรณีศึกษาในครั้งนี้ ที่ให้ข้อมูลทุกอย่างที่ผู้วิจัยสอบถาม แม้จะมีปัญหาในเรื่องการสื่อสารกันบ้างก็ตาม

ขอขอบพระคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้สนับสนุนทุนวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณพี่ๆ ร่วมห้องเรียนมานุษยวิทยา พี่โย่ง พี่ออม และพี่เมย์ รวมถึงพี่ๆ ที่จบการศึกษาไปก่อนหน้านี้ที่ให้คำแนะนำและกำลังใจในการเรียนและทำวิทยานิพนธ์ด้วยดีโดยตลอด

ขอขอบใจเพื่อนๆ สมัยเรียนปริญญาตรีทุกคนที่เกี่ยวข้องกับผู้วิจัย โดยเฉพาะคุณจันทนา ไชยนาเคนทร์ ซึ่งผลักดันให้ผู้วิจัยเข้าเรียนต่อในระดับปริญญาโท พร้อมช่วยเหลือจนทำให้ผู้วิจัยมีวันนี้ได้ คุณปิยะราช เทพสุภา ที่คอยให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และคุณฉัตรธิดา หยุคง ผู้ให้กำลังใจในการปรับแก้เล่มวิทยานิพนธ์พร้อมข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงยิ่ง คุณพ่อ โทมัส และคุณแม่สาวจิต บุพการี และขอบใจน้องโบว์ ผู้เป็นน้องสาว ซึ่งทั้งสามคนเป็นทุกสิ่งทุกอย่างทำให้ผู้วิจัยมีทุกวันนี้ได้